

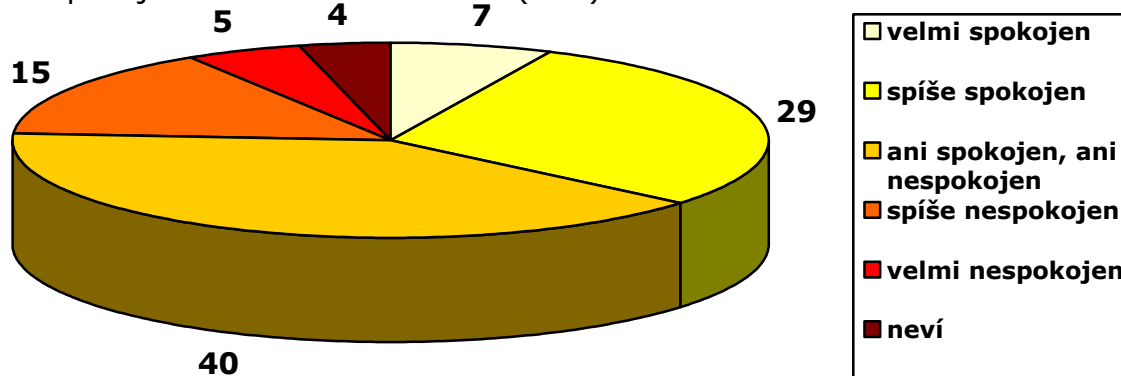
Členství České republiky v Evropské unii očima veřejnosti

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2006, v06-04</i>
Otázky:	<i>PM.79, PM. 93, PM.94, PM. 73, PM.72, PM. 69</i>
Termín terénního šetření:	<i>3.-10. dubna 2006</i>
Počet respondentů:	<i>1056</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>5. května 2006</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

Součástí dubnového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR byl i blok otázek, které mapovaly postoje českých občanů k členství naší země v Evropské unii. Na úvod jsme se všech respondentů zeptali, zda jsou spokojeni či nespokojeni s členstvím České republiky v Evropské unii.¹

Graf 1: Spokojenost s členství ČR v EU (v %)

Spokojenost s naším členstvím v Evropské unii vyjadřuje v současnosti více než třetina českých občanů (36 %), nespokojena se naopak cítí přibližně pětina Čechů (20 %). Největší podíl dotázaných se v Evropské unii necítí ani spokojen, ani nespokojen (40 %).

Spokojenost s naším členstvím v Evropské unii vyjadřují častěji mladí lidé ve věku od 15 do 19 let, studenti, dotázaní s dobrou životní úrovní a respondenti s vyšším stupněm dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitou a vzdělání vysokoškolské). Větší podíl dotázaných, kteří jsou v Evropské unii spokojeni,

¹ Otázka: „ Jak jste spokojen nebo nespokojen s členstvím České republiky v Evropské unii? Jste velmi spokojen, spíše spokojen, ani spokojen, ani nespokojen, spíše nespokojen, velmi nespokojen?“

nalezneme rovněž mezi lidmi pracujícími ve vedoucích funkcích a osobami samostatně výdělečně činnými. Z hlediska politické orientace se pak nejčastěji jedná o voliče ČSSD i ODS.

Nespokojenost s naším členstvím v EU vyjádřili častěji lidé od 45 do 60 let a lidé starší 60 let, nepracující důchodci, nezaměstnaní, dotázaní se špatnou životní úrovní a voliči KSČM.

V porovnání se situací v červnu 2005 se podíl českých občanů spokojených s naším členstvím v Evropské unii nezměnil, stejně tak podíl nespokojených zůstal stejný.

Tabulka 1: Spokojenost s členstvím ČR v EU – časové srovnání (v %)

	leden 2005	duben 2005	červen 2005	duben 2006
spokojen	37	30	36	36
ani spokojen, ani nespokojen	33	40	37	40
nespokojen	21	18	20	20

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi nevíím.

Všem respondentům jsme dále položili dvě otevřené otázky (tj. bez nabídky odpovědi). V první z nich byli respondenti dotázáni, co je podle jejich názoru pro Českou republiku největším přínosem jejího členství v Evropské unii.² V druhé se pak dotázaní vyjadřovali k tomu, co jim naopak na členství nejvíce vadí.³ Na obě otázky mohli oslovení uvést až dvě různé odpovědi, součet odpovědí v tabulce je proto 200 %.

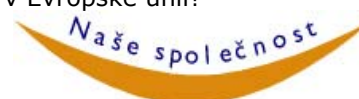
Tabulka 2: Co je největším přínosem členství ČR v EU (v %)

otevření (zrušení) hranic, volný pohyb, bezproblémové cestování	39,1
možnost pracovat v zemích EU, nové pracovní příležitosti	18,7
dotace z rozpočtu a fondů EU, příspěvky na projekty	17,2
otevření evropského trhu, volný pohyb zboží	14,7
spolupráce mezi státy, vzájemná pomoc, společná politika	8,5
žádné výhody, jen nepříjemnosti	8,3
jsme součástí velkého celku, jsme součástí Evropy, patříme mezi vyspělé státy	8,0
ekonomický přínos – růst HDP, zahraniční investice, ekonomická stabilita	4,8
možnost studovat v EU, možnost stipendijních pobytů	4,4
větší vojenská bezpečnost, společná obranná politika	4,4
větší prestiž ČR v zahraničí, zviditelnění, lepší postavení a hodnocení ČR ve světě	2,7
bez odpovědi	45,1
jiná odpověď	15,1
neví, neumí posoudit	9,0

Na členství České republiky v Evropské unii oceňují čeští občané zejména možnost bezproblémového cestování do ostatních členských států Evropské unie. Tuto výhodu zmínili čtyři z deseti oslovených. Necelá pětina respondentů označila za největší přínos členství možnost pracovat v ostatních členských státech Evropské unie (19 %) a dále dotace a příspěvky z fondů EU (17 %). 15 % dotázaných považuje za největší přínos otevření evropského trhu pro české zboží a volný pohyb zboží v rámci Evropské unie. Spolupráci mezi státy, jejich

² Otázka: „Co je podle Vás pro Českou republiku největším přínosem jejího členství v Evropské unii?“

³ Otázka: „A co Vám naopak nejvíce vadí na členství České republiky v Evropské unii?“

vzájemnou pomoc a společnou politiku zmínilo 9 % respondentů. 8 % respondentů se domnívalo, že členství naší země v Evropské unii nám nepřináší žádné výhody a je jen zdrojem samých nepříjemností.

Přibližně 5 % občanů oslovených v našem průzkumu se domnívalo, že evropská integrace přinesla naší zemi ekonomické výhody (např. růst HDP, ekonomickou stabilitu), rozšíření možností studia v zahraničí a větší vojenskou bezpečnost díky společné obranné politice evropských států.

Tabulka 3: Co nám nejvíce vadí na členství ČR v EU (v %)

podřízenost, závislost, musíme se podřít cizím normám, diktují nám nesmyslná nařízení, nemůžeme o sobě sami rozhodovat	37,1
druhořadé postavení v EU, nestejně podmínky pro všechny státy	19,0
pokles životní úrovně, nižší důchody, nižší mzdy, vyšší ceny	9,3
negativní dopady na naše zemědělství a zemědělce	9,3
nic mi nevadí	7,8
existence přechodných období, omezení pohybu pracovních sil	7,5
větší byrokracie, příliš mnoho úředníků, moc papírování	7,2
negativní ekonomické dopady – nezaměstnanost, krachy naší firem, neobstojíme v konkurenci	6,1
ztráta národní suverenity, ztráta našich tradic a zvyklostí	5,8
vysoké náklady na členství, tahají z nás peníze	4,2
Euro, konec české koruny	4,0
přistěhovalectví, příliv cizinců, cizí dělníci nám berou práci	3,7
růst kriminality, korupce, organizovaný zločin	2,1
bez odpovědi	53,4
jiná odpověď	16,0
neví, nezajímá se	7,5

Obyvatelům České republiky na našem členství v Evropské unii nejvíce vadí pocit podřízenosti. Konkrétně respondenti nejčastěji zmiňovali, že jim nelíbí, že se v řadě věcí musíme přizpůsobit rozhodnutí jiných států a nemůžeme si o všem rozhodovat sami. Dotázaní měli často také pocit, že jsou nám z Evropské unie vnucována nesmyslná nařízení a normy, které nejsou pro české prostředí adekvátní. Pětina oslovených v průzkumu dále uvedla, že podle jejich názoru nemáme v Evropské unii rovnoprávné postavení s ostatními státy, že Česká republika je v Evropské unii jakýmsi chudým příbuzným, který v řadě věcí nemá možnost prosadit svůj názor.

Desetině respondentů se nelíbí, že nám členství v Unii podle jejich názoru přineslo pokles životní úrovně, zejména růst cen a snižování mezd. Stejně často pak dotázaní zmínili negativní dopady na české zemědělství a zemědělce. 8 % dotázaných na položenou otázku spontánně odpovědělo, že jim na členství v Evropské unii nic nevadí.

Necelých 8 % dotázaných si stěžovalo na existenci přechodných období, zejména na fakt, že naši občané nemohou bez problémů pracovat ve všech členských státech Evropské unie. 7 % dotázaných uvedlo, že jim nejvíce vadí nárůst byrokracie a že mají pocit, že členství v Evropské unii pro nás znamená přílišné papírování a příliš mnoho úředníků. Negativní ekonomické dopady (růst nezaměstnanosti, krachy českých firem apod.) zmínilo 6 % českých občanů. Téměř stejný podíl oslovených pak uvedl, že členství v Evropské unii znamená podle jejich názoru ztrátu naší národní suverenity a zánik našich tradic a zvyklostí. Přibližně 4 % respondentů vadily vysoké náklady, které sebou členství v Evropské unii přináší, dále možnost zániku české koruny, kterou by mohlo nahradit Euro, a příliv přistěhovalců a cizích pracovníků.

Všech respondentů jsme se dále zeptali, zda považují členství České republiky v Evropské unii za dobrou či špatnou věc.⁴ Otázka se v našem šetření neobjevila poprvé. Aktuální výsledky i časové srovnání nabízí tabulka 4.

Tabulka 4: Je členství ČR v EU dobrá nebo špatná věc?

	červen 2004	květen 2005	duben 2006
dobrá věc	35	41	35
ani dobrá ani špatná věc	43	39	45
špatná věc	14	11	12
neví	8	9	8

Více než třetina obyvatel České republiky (35 %) považuje členství ČR v Evropské unii za dobrou věc, necelá polovina se domnívá, že to není ani dobrá, ani špatná věc (45 %). Za vyloženě špatnou věc považuje členství v Unii jen o málo více než desetina Čechů (12 %). V porovnání se situací v květnu 2005 poklesl počet dotázaných, kteří členství v EU považují za dobrou věc o 6 procentních bodů. Situace je tak v současnosti téměř stejná, jako byla v červnu 2004, tedy bezprostředně po našem vstupu do Evropské unie.

V dubnovém šetření nás dále zajímalo, zda se respondenti cítí někdy nejen jako občané České republiky, ale také jako občané Evropské unie.⁵

Tabulka 5: Cítíte se nejen jako občan České republiky, ale i jako občan Evropské unie (v %)

	červen 2004	květen 2005	duben 2006
často	6	10	7
někdy	35	39	41
nikdy	48	41	46
neví	11	10	6

Alespoň někdy se cítí být občanem Evropské unie necelá polovina obyvatel ČR (6 % si tak připadá často, 41 % někdy). Jen o málo méně respondentů (46 %) ale uvedlo, že se občany Evropské unie necítí nikdy. V porovnání se situací v květnu 2005 se podíl těch, kteří si alespoň někdy připadají jako občané Evropské unie, téměř nezměnil.

Dotázané jsme dále požádali, aby nám řekli, zda jsou hrdí na to, že jsou občany Evropské unie.⁶

Tabulka 6: Jste hrdý na to, že jste občanem Evropské unie (v %)

	červen 2004	květen 2005	duben 2006
velmi hrdý	2	4	3
docela hrdý	27	36	31
ne příliš hrdý	27	25	31
vůbec ne hrdý	26	22	23
neví	18	13	13

Hrdost na evropské občanství pociťuje jen o málo více než třetina Čechů (34 %), necelá třetina českých občanů není příliš hrdá, že jsou občany EU, a přibližně

⁴ Otázka: „Myslíte si, že členství České republiky v Evropské unii v současnosti je dobrá věc, ano dobrá, ani špatná věc, špatná věc?“

⁵ Otázka: Cítíte se nejen jako občan České republiky, ale i jako občan Evropské unie? Často, někdy, nikdy se tak necítíte?“

⁶ Otázka: „Cítíte se být hrdý na to, že jste občanem Evropské unie? Řekl byste, že jste velmi hrdý, docela hrdý, ne příliš hrdý, vůbec na to nejste hrdý?“

čtvrtina (23 %) na tuto skutečnost není hrdá vůbec. Občanů, kteří jsou na své evropské občanství hrdí, je v porovnání se situací v květnu 2005 o něco méně. Naopak v červnu 2004 byl podíl dotázaných, kteří byli hrdí, že jsou občany Evropské unie nižší.